

تصویب نامه در خصوص دستورالعمل واگذاری اتوبوس و بهره برداری از خطوط اتوبوسرانی

شهری و حومه به بخش غیر دولتی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۹/۵ بنا به پیشنهاد شماره ۹۲۲۵۲ مورخ ۱۳۸۵/۸/۶ نهاد ریاست جمهوری و به استناد تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور تصویب نمود:

دستورالعمل واگذاری اتوبوس و بهره برداری از خطوط اتوبوسرانی شهری و حومه شهری به بخش غیردولتی و دستورالعمل نحوه تأمین و واگذاری مینی بوس توسط وزارت کشور به بخش غیر دولتی به انضمام دستورالعمل نحوه واگذاری اتوبوس از وزارت کشور به اتوبوسرانی شهرها و بهره برداری آن به شرح پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت می باشند، تعیین می گردد.

معاون اول رئیس جمهور - پرویز داودی

در راستای تحقق اهداف برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و پیرو سیاست واگذاری امور اجرایی به بخش غیردولتی و کاهش تصدی گری دولت و به منظور افزایش کارایی، بهره وری و بهبود وضع اتوبوسرانی و نقل و انتقال مسافر داخل و حومه شهرها موضوع تبصره ۱۳ الحاقیه مورخ ۱۳۵۱/۹/۱۴ به ماده واحده قانون تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی در شهرها مصوب ۱۳۳۱/۱۱/۱۶ و به استناد مواد ۹ و ۱۰ آیین نامه اجرایی بند الف تبصره ۲۷ قانون بودجه سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ و با توجه به بندهای ب و ج تبصره ۱۹ قانون بودجه سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ و جزء ۳-۴ بند الف تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور، سه آیین نامه پیوست براساس دستورالعمل ابلاغی شماره ۲۴۱۰۹۱/۱/۳/۳۷ مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۰ وزارت کشور، پس از تحصیل نظرات اتوبوسرانی های شهری کشور توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت تعاون در جهت ایجاد وحدت رویه، تسهیل امکان مشارکت مردم در اجرای طرح و بهبود ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری توسط ناوگان اتوبوسرانی به شرح زیر تنظیم گردید:

الف - دستورالعمل نحوه واگذاری و بهره برداری اتوبوس از وزارت کشور به اتوبوسرانی شهرها و بهره برداری از آن.

ب - دستورالعمل واگذاری اتوبوس و بهره برداری از خطوط اتوبوسرانی شهری و حومه ای به بخش غیر دولتی.

ج - دستورالعمل نحوه تأمین و واگذاری مینی بوس توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور به بخش غیردولتی.

دستورالعمل واگذاری اتوبوس و بهره برداری از خطوط اتوبوسرانی شهری

و حومه شهری به بخش غیر دولتی

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- برخی عبارات که در این دستورالعمل به اختصار به کار می روند در ذیل تعریف شده است:

شورای عالی: شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور.

سازمان: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور

اتوبوسرانی: سازمان اتوبوسرانی یا شرکت واحد اتوبوسرانی شهری و حومه ای با اساسنامه مصوب، زیر نظر شهرداری شهرها است و مسئولیت هدایت، نظارت و کنترل ارائه خدمات حمل و نقل عمومی توسط ناوگان اتوبوسرانی در شهرها را بر عهده دارد.

اتحادیه: اتحادیه اتوبوسرانی های شهری کشور.

بخش غیر دولتی: اشخاص حقوقی یا حقیقی می باشد که براساس دستورالعمل مربوط و نیز شرایط مندرج در فصل دوم این دستورالعمل، زیر نظر اتوبوسرانی نسبت به ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر در شهرها و حومه آنها اقدام می نمایند که به نام های متقاضی (قبل از واگذاری اتوبوس و خط) و بهره بردار (بعد از واگذاری اتوبوس و خط) خوانده می شود.

کمیته های فنی: کمیته های فنی در سازمان تشکیل شده و وظایف سه گانه زیر را بر عهده دارند:

الف) سفارش دهی (کمیته سفارش).

ب) تحویل گیری (کمیته تحویل).

ج) نظارت و پایش عملیات بهره برداری (کمیته عملیات).

وظایف کمیته ها در «دستورالعمل نحوه واگذاری اتوبوس از وزارت کشور به اتوبوسرانی ها و بهره برداری آن» آمده است.

فصل دوم - شرایط متقاضیان غیردولتی

ماده ۲- متقاضی حقوقی (خصوصی و تعاونی) بایستی دارای شرکت با شماره ثبت شده در اداره ثبت شرکتها با موضوع فعالیت ارائه خدمات حمل و نقل مسافر باشد.

ماده ۳- هرگونه سرمایه گذاری، بهره برداری و اشتغال به کارکنان دولت و همچنین شرکاء و سهامداران شرکتهای وابسته به دولت، شهرداریها و شرکتها یا سازمانهای اتوبوسرانی مادام که به خدمت در دستگاههای مربوط اشتغال دارند ممنوع می باشد.

ماده ۴- واگذاری اتوبوس و بهره برداری از اتوبوس و خطوط اتوبوسرانی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی مستلزم رعایت شرایط ذیل برای کارکنان و رانندگان بخش غیردولتی می باشد:

- داشتن حداقل ۲۳ سال سن.
- داشتن گواهی کاردانی یا دیپلم فنی و حرفه ای یا کاردانش مرتبط و حداقل دیپلم.
- داشتن برگ پایان خدمت یا معافیت از خدمت و وظیفه عمومی.
- دارا بودن گواهینامه معتبر رانندگی برای رانندگان که حتی الامکان دو سال و در شرایط استثنایی و کمبود راننده حداقل ۱ سال از تاریخ دریافت آن گذشته و موفق به اخذ گواهی صلاحیت رانندگی با اتوبوس از اتوبوسرانی گردیده اند.
- داشتن تأهل.
- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- نداشتن سوء پیشینه.
- عدم اشتغال به فساد اخلاقی.
- ارائه گواهی صحت بدنی و فکری و عدم اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی.
- التزام به رعایت شئون اسلامی.
- نداشتن شغل دیگر.

تبصره ۱- به ازای هر ۲ سال تجربه رانندگی اتوبوس شهری، یک سال و حداکثر ۱۰ سال از میزان حداقل تحصیلات مطلوب (کاردانی فنی مرتبط) می توان کاست مشروط بر آنکه از سواد پنجم دبستان یا گواهی پایان دوره نهضت سوادآموزی کمتر نشود.

تبصره ۲- برای اشخاص حقوقی متقاضی، ارائه گواهی عدم سوء پیشینه کیفری موثر، عدم سوء شهرت و عدم اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی از مراجع ذیصلاح برای اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل ضروری می باشد.

فصل سوم- مقررات و شرایط عمومی واگذاری اتوبوس و بهره برداری از اتوبوس و خطوط اتوبوسرانی شهر و حومه توسط

بخش غیر دولتی

الف) واگذاری اتوبوس به بخش غیردولتی

ماده ۵- تعداد و نوع اتوبوسهای جدید واگذاری به اتوبوسرانی ها توسط وزارت کشور اعلام می شود، اتوبوسرانی ها موظف هستند حداقل ۶۰٪ از اتوبوسهای تحویلی و ۳۰٪ خطوط را با رعایت شرایط مندرج در قوانین و مقررات مرتبط، به متقاضیان غیر دولتی واگذار نمایند.

ماده ۶- در واگذاری اتوبوسهای نو به متقاضیان غیردولتی، در تعیین میزان سهم متقاضی از قیمت اتوبوس ملاک تصویب نامه ابلاغی مربوطه به وزارت کشور می باشد (میزان آن در سال ۱۳۸۵ براساس مصوبه مربوطه ۱۷/۵٪ قیمت اتوبوس تعیین گردیده است) که در وجه سازمان پرداخت می گردد.

ماده ۷- چگونگی واگذاری اتوبوسهای ملکی اتوبوسرانیها به متقاضیان غیردولتی، براساس شرایط مندرج در این آیین نامه می باشد.

تبصره ۱- تعداد قیمت و نوع اتوبوسهای ملکی موجود و قابل واگذاری اتوبوسرانی ها و نحوه واگذاری براساس تصویب هیئت مدیره مجمع و شورای شرکت یا سازمان تعیین می گردد.

تبصره ۲- در واگذاری اتوبوسهای ملکی اتوبوسرانیها رعایت آیین نامه مالی و معاملاتی اتوبوسرانی مربوط، الزامی می باشد و تا زمانی که آیین نامه مالی و معاملاتی خاصی برای اتوبوسرانی به تصویب نرسیده است، آیین نامه مالی و معاملاتی شهرداری ملاک عمل خواهد بود. اتوبوسرانی موظف است در راستای رعایت ماده ۶ این دستورالعمل برای اتوبوسهای ملکی مورد واگذاری به بخش خصوصی، سهم مقرر که در ماده ۶ این دستورالعمل تعیین می گردد را از متقاضی اخذ و مابقی از بابت یارانه تسهیلات دولت برای دوران تعهد کسر می گردد.

تبصره ۳- اتوبوسرانی ها در واگذاری اتوبوسهای ملکی به بخش غیردولتی، مجاز به واگذاری اتوبوسهای ملکی بالای ۷ سال عمر مفید به متقاضیان بخش غیردولتی نمی باشند.

تبصره ۴- در خصوص واگذاری اتوبوسهای ملکی زیر ۷ سال عمر مفید به متقاضیان بخش غیردولتی، امکان بهره برداری اتوبوسهای فوق پس از ۱۰ سال فعالیت اتوبوس از تاریخ تولید منوط به تأیید کمیته فنی عملیاتی در امکان بهره برداری از اتوبوسهای یاد شده می باشد.

ماده ۸- واگذاری اتوبوس و بهره برداری خطوط اتوبوسرانی به بخش غیردولتی براساس این آیین نامه به متقاضیان صورت می گیرد. اتوبوسرانی در شرایط یکسان اولویت های ذیل را در واگذاری اتوبوس و خطوط رعایت می نماید:

۱- در واگذاری اتوبوس و خطوط اتوبوسرانی، متقاضیان حقوقی در اولویت واگذاری نسبت به متقاضیان حقیقی می باشند.

۲- در واگذاری به متقاضیان حقوقی اولویت با بخش تعاونی می باشد.

۳- برای متقاضیان حقیقی، کارکنان و رانندگان واجد شرایط اتوبوسرانی و شهرداری که تعدیل می شوند در اولویت می باشند. بدیهی است تعاونی های متشکل از نیروهای تعدیل شده، بالاترین اولویت را دارند.

۴- خانواده های معظم شهدا، جانبازان، آزادگان و ایثارگران که در زمان تقاضا دارای شغل نباشند.

تبصره - در واگذاری خطوط به متقاضیان، اولویت با متقاضیانی است که تقاضای بهره برداری از کل تعداد سقف اتوبوس تعیین شده در آن خط را دارند. در صورتی که تعداد متقاضیان اتوبوس توسط بخش غیردولتی کمتر باشد، بهره برداری از آن خط به تدریج واگذار خواهد شد.

ماده ۹- واگذاری اتوبوس به متقاضیان مستلزم معرفی رانندگان واجد شرایط مندرج در ماده ۴ می باشد، برای تحویل هر یک دستگاه اتوبوس باید حداقل یک راننده و حتی الامکان دو راننده معرفی گردد. بدیهی است برای تحویل هر اتوبوس رانندگان آموزش دیده برای همان اتوبوس باید معرفی و اعزام شوند.

تبصره ۱- اتوبوسهایی که به وسیله متقاضیان بخش خصوصی در خطوط واگذار شده مورد استفاده قرار می گیرد باید به وسیله رنگ بدنه و یا علائم ویژه ای از اتوبوسهای ملکی سازمان متمایز و مشخص گردد.

تبصره ۲- اتوبوسهای واگذاری باید توسط متقاضی به تجهیزات ایمنی، اطفاء حریق و جعبه کمکهای اولیه مجهز باشند، استفاده بدون تجهیزات مذکور ممنوع است.

تبصره ۳ - هرگونه اقدام تبلیغاتی به وسیله اتوبوسهای واگذاری بایستی براساس ضوابط و مقررات جاری که از طرف اتوبوسرانی محل اعلام می شود صورت گیرد.

ب) بهره برداری از اتوبوس و خطوط اتوبوسرانی توسط بخش غیر دولتی.

ماده ۱۰- متقاضیان بخش غیردولتی که اتوبوس نو از اتوبوسرانی ها تحویل گرفته اند از محل استهلاك یارانه های اختصاصی دولت برای هر دستگاه اتوبوس مکلف به ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری به مدت ۱۰ سال در خطوطی که اتوبوسرانی اعلام می نماید می باشند.

تبصره ۱- در خصوص متقاضیان بخش غیردولتی که از اتوبوسهای ملکی اتوبوسرانیها تحویل گرفته اند، با توجه به عمر مفید ۱۰ سال بهره برداری از اتوبوسها، دوران تعهد متقاضیان بخش غیردولتی برای ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری در خطوط ابلاغی توسط اتوبوسرانی با رعایت تبصره ۴ ماده ۷ این دستورالعمل به تناسب عمر ناوگان واگذاری و توافق بین متقاضی و اتوبوسرانی تعیین می گردد.

تبصره ۲- چنانچه بهره بردار و یا بعد از فوت، وراث قانونی وی به هر علتی نخواهند و یا نتوانند به تعهدات تعیین شده در طول زمان مذکور عمل نمایند، اتوبوسرانی می تواند به تناسب زمان خدمات انجام شده و مدت باقیمانده تعهدات بهره بردار، از مبلغ کمک اعطایی دولت از بابت واگذاری اتوبوس رقمی را تعیین و از بهره بردار و یا وراث قانونی وی اخذ و اسناد مالکیت اتوبوس به آنها منتقل گردد و یا با تحصیل نظر کارشناس رسمی دادگستری نسبت به تعیین ارزش روز اتوبوس واگذاری اقدام و با تأدیه حداکثر ۲۰٪ قیمت تعیین شده روز توسط کمیته فنی عملیاتی به بهره بردار و یا وراث قانونی وی به عنوان سهم پرداختی متقاضی، اتوبوس موصوف را از تصرف آنان خارج نماید.

تبصره ۳- در صورتی که ارائه خدمات کمی و کیفی مناسب توسط بهره برداران به هر علتی مانند وقوع تصادف و یا تعمیرات اساسی از اختیار راننده خارج گردد. حداکثر زمان توقف خدمات تا مدت دو ماه پذیرفته خواهد بود در صورت توقف بیش از ۲ ماه و نیز در صورتی که در طول مدت تعهدات، توقف خدمات بیش از یک بار در سال تکرار شود اتوبوسرانی براساس مفاد تبصره ۲ این ماده اقدام می نماید.

ماده ۱۱- مسیر، خط، تعداد و محل ایستگاه ها، زمانبندی حرکت، شروع و خاتمه ساعات کاری خدمات رسانی توسط اتوبوس در خطوط واگذار شده به بخش خصوصی منطبق با برنامه های اتوبوسرانی می باشد و کتباً توسط اتوبوسرانی به بهره بردار ابلاغ می گردد. هرگونه تغییر در موارد فوق و برنامه های تعیین شده با ابلاغ اتوبوسرانی خواهد بود. اتوبوسرانی می تواند عندالزوم با اعلام قبلی به بهره بردار، برنامه جدیدی را با توجه به توان و تعهدات بهره بردار برای اجرا ابلاغ نماید.

تبصره ۱- تعداد اتوبوسهای هر خط براساس نیاز و مبتنی بر بررسیهای کارشناسی، با پیشنهاد اتوبوسرانی و تأیید هیأت مدیره تعیین می گردد. اتوبوسرانی جهت ایجاد انگیزه و رقابت در ارائه خدمات بهینه برای جابجایی مسافر می تواند در هر خط و در حد سقف تعیین شده اتوبوس، با متقاضیان متعدد بطور همزمان عقد قرارداد نماید.

تبصره ۲- در صورتی که به هر علتی تعداد اتوبوسهای فعال در طول خطوط واگذاری از تعداد تعیین شده در تبصره ۱ این ماده کاسته شود و یا در اثر عدم رعایت مفاد مندرج در این ماده خدمات رسانی دچار اختلال گردد، اتوبوسرانی با اعلام قبلی به بهره بردار یا بهره برداران می تواند موقتاً به طور مشترک با سایر متقاضیان به بهره برداری از خطوط واگذار شده اقدام نماید. در صورتی که بهره بردار به این امر اعتراض نماید، موضوع در کمیته رسیدگی به تخلفات و حل اختلاف موضوع ماده ۱۷ این آیین نامه مطرح و برابر تصمیمات متخذه اقدام خواهد شد.

ماده ۱۲- خطوط واگذاری به بخش غیردولتی توسط اتوبوسرانی ها اعلام می گردد، در واگذاری بهره برداری از خطوط متقاضیان، خطوطی که دارای حجم مسافر و نرخ کرایه سفر بیشتری در زمان تقاضا باشند در اولویت می باشد، متقاضی با توجه به شرایط زمان واگذاری می تواند مناسب ترین خط / خطوط اعلام شده فوق را انتخاب و پس از پیشنهاد به اتوبوسرانی و تأیید آن در هیئت مدیره نسبت به عقد قرارداد اقدام نماید.

ماده ۱۳- نرخ کرایه حمل مسافر در خطوط واگذاری در زمان عقد قرارداد تعیین می شود، نرخ مزبور براساس ابلاغیه وزارت کشور محاسبه و قبل از عقد قرارداد باید به تصویب شورای اسلامی شهر برسد نحوه پرداخت کرایه تعیین شده توسط مسافرین به صورت نقدی می باشد. هرگونه افزایش در نرخ کرایه جابجایی مسافر برای سال بعد منوط به ارائه پیشنهاد بهره بردار تا پایان بهمن ماه به اتوبوسرانی و ارائه پیشنهاد توسط اتوبوسرانی به شورای شهر و تصویب و ابلاغ نرخ کرایه توسط شورای اسلامی شهر قبل از پایان سال می باشد نرخ کرایه مصوب برای بهره برداران لازم الاجرا می باشد.

تبصره ۱- برای ایجاد انگیزه و تشویق بخش غیردولتی در فعالیت در ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری شورای اسلامی شهرها می تواند برای بهره برداران بخش خصوصی نرخ جابجایی مسافر در شهرها را حداکثر به میزان ۲۰٪ نسبت به نرخ جابجایی مسافر توسط ناوگان ملکی اتوبوسرانی شهرها افزایش دهد.

تبصره ۲- استفاده از بلیط یا هر مکانیزم قابل قبول دیگر برای اخذ کرایه منوط به پیشنهاد بهره بردار و تأیید اتوبوسرانی می باشد.

ماده ۱۴- اتوبوسرانی ها مکلف هستند اعتبارات اختصاصی برای بخش خصوصی در بودجه سنواتی کشور از محل اعتبار خرید قطعات و لوازم یدکی، یارانه اتوبوسرانیها و اجرای خطوط شبانه اتوبوسرانی ابلاغی وزارت کشور (سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور) را متناسب با تعداد ناوگان و خط واگذاری شده، درون شهری یا حومه ای بودن خط، طول خط و حجم مسافر روزانه، بین بهره برداران بخش خصوصی توزیع نماید.

ماده ۱۵- اتوبوسرانی موظف است بعد از خاتمه تعهد بهره بردار که در ماده ۱۰ تعیین شده در صورت درخواست بهره بردار، مشروط بر رضایت از عملکرد وی ترتیبی اتخاذ نماید که بهره بردار همچنان ارائه خدمات خود را براساس روند گذشته یا با تغییرات لازم و مصوب، در مسیر تعیین شده ارائه نماید.

تبصره ۱- چنانچه برای بهره بردار پس از پایان مدت تعهد به لحاظ فرسوده بودن اتوبوس واگذار شده، براساس تأیید کمیته فنی عملیاتی امکان ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر با اتوبوس میسر نباشد، بهره بردار با از رده خارج نمودن اتوبوس فرسوده مطابق آیین نامه مربوطه می تواند نسبت به دریافت اتوبوس جدید مطابق شرایط این آیین نامه اقدام نماید.

تبصره ۲- کمیته فنی تحویل و تحول باید سالانه در طول دوران قرارداد با بخش خصوصی، اتوبوسها را بازرسی فنی کامل نماید و در طول دوره نیز بازدید سرزده انجام شود.

ماده ۱۶- متقاضی غیردولتی فعالیت در امور حمل و نقل عمومی مسافر با اتوبوس مکلف به سپردن تعهد رسمی مبنی بر عدم انجام تخلفات موضوع این آیین نامه و قبول تصمیم های کمیته انضباطی و رسیدگی به تخلفات و رعایت دستورالعمل های صادره می باشد.

تبصره - امور زیر از تخلفات بهره برداران محسوب می شود و مرتکبین تابع تصمیم های کمیته های انضباطی و رسیدگی به تخلفات خواهند بود:

۱- امتناع از حمل مسافر و یا حمل مسافر با شرایطی خارج از مقررات.

۲- جابجایی مسافر با اتوبوس در غیر از ساعت، مسیر و خطوطی که اتوبوسرانی تعیین نماید.

۳- عدم رعایت شئون اسلامی و اجتماعی.

۴- عدم انجام کشیک های محوله و رعایت مقررات آن.

۵ - ارتکاب به جرم در هنگام اتوبوسرانی یا با استفاده از اتوبوس.

۶ - عدم رعایت نرخ های مصوب.

۷ - عدم رعایت آیین نامه و دستورالعمل های ابلاغی وزارت کشور، سازمان و اتوبوسرانی.

۸ - تکرار تخلفات راهنمایی و رانندگی.

۹ - نصب و استفاده از وسایل غیر مجاز که مخالف ضوابط و مقررات اتوبوسرانی باشد.

۱۰ - استفاده از رانندگان غیر مجاز و فاقد کارت شناسایی در اتوبوس ها.

۱۱ - کار با اتوبوس بدون گواهی معاینه فنی و گواهی مراقبت وضعیت (CM) معتبر.

ماده ۱۷ - در مواردی که مفاد آیین نامه صریح نبوده و یا تفاسیر متفاوتی از آن وجود داشته باشد، موضوع با عنایت به روح حاکم در توافقنامه فیما بین (اتوبوسرانی و بخش خصوصی) و قواعد مسلم حقوقی و در چارچوب قوانین و مقررات جاری در کمیته رسیدگی به تخلفات و حل اختلافات بررسی و اتخاذ تصمیم خواهد شد.

تبصره - کمیته انضباطی و رسیدگی به تخلفات متشکل از ۵ نفر به شرح ذیل می باشد:

- نماینده تام الاختیار بهره بردار.

- نماینده تام الاختیار اتوبوسرانی با حفظ سمت، دبیر جلسات کمیته.

- نماینده شورای اسلامی شهر.

- نماینده سازمان

- نماینده مرضی الطرفین بهره بردار و اتوبوسرانی (در صورت توافق کارشناس رسمی دادگستری)

رأی کمیته با اکثریت آراء برای طرفین معتبر خواهد بود.

ماده ۱۸ - هزینه های بهره برداری اعم از مالیات، بیمه و عوارض سالیانه و هزینه های مربوط به ثبت اسناد برای متقاضیان دریافت اتوبوس و یا بهره برداری از خطوط بر عهده متقاضی یا بهره بردار است.

تبصره ۱ - چنانچه دولت در بودجه های سنواتی و یا وزارت کشور، سازمان و یا اتحادیه اتوبوسرانی های شهری کشور تمهیداتی برای مالیات، بیمه شخص ثالث، عوارض و سایر هزینه های بهره برداری پیش بینی و عملیاتی نمایند، اتوبوسرانی ها مکلف هستند تمهیدات مربوطه را برای ناوگان بخش خصوصی اتوبوسرانی فراهم و ارائه نمایند.

تبصره ۲ - اتوبوسرانی جز موارد مندرج در مواد ۶ و ۷ و تبصره ۳ ماده ۹ و ماده ۱۹ این آیین نامه، تحت هر عنوان، نمی تواند مبلغی مازاد بر قیمت تعیین شده از بهره بردار اخذ نموده یا در این مورد برای اشخاص تعهد مالی ایجاد نماید.

ج) تعمیر و نگهداری اتوبوس توسط بخش غیردولتی

ماده ۱۹- بهره برداران بخش غیردولتی موظفند تعمیر و نگهداری اتوبوسهای واگذاری شده را به گونه ای انجام دهند که امکان بهره برداری کامل از ناوگان واگذاری شده در طول دوران بهره برداری تحت نظارت اتوبوسرانی فراهم گردد.

تبصره ۱- کلیه هزینه های تعمیرات، نگهداری، تأمین قطعات مورد نیاز برای تعمیر و نگهداری اتوبوسهای متقاضیان بخش خصوصی بر عهده خریدار اتوبوس می باشد.

تبصره ۲- چنانچه دولت، وزارت کشور، سازمان و اتحادیه، شرایط، تسهیلات و یا تمهیداتی برای ضمانت، تأمین قطعات و یا تأمین اعتبار برای هزینه های تعمیر و نگهداری اتوبوسها برای اتوبوسرانی های شهری کشور نمایند. اتوبوسرانی ها موظفند شرایط، تسهیلات و تمهیدات یاد شده را همانند اتوبوسهای ملکی برای اتوبوسهای بخش غیردولتی نیز تأمین و تخصیص نمایند.

تبصره ۳- چنانچه بهره برداران بخش خصوصی درخواست استفاده از امکانات تعمیرگاهی اتوبوسرانی برای اتوبوسهای خود نمایند، اتوبوسرانیها در صورت دارا بودن امکانات موردنیاز می توانند خدمات لازم را برای بخش خصوصی در قبال اخذ وجه متناسب (با لحاظ تخفیف) برای بهره برداران بخش خصوصی ارائه نمایند.

تبصره ۴- در صورت درخواست بهره برداران بخش خصوصی به منظور کاهش هزینه ها، اتوبوسرانی می تواند در قبال اخذ وجه نسبت به خرید متمرکز لوازم و قطعات پرمصرف اتوبوسها و مواردی نظیر لاستیک و روغن برای اتوبوسهای ملکی و خصوصی اقدام نماید.

تبصره ۵- بهره برداران بخش خصوصی موظفند اتوبوسها را در ساعات غیر فعال در طول شبانه روز، در نزدیکترین توقفگاه مجاز به خط واگذاری شده نگهداری نمایند.

تبصره ۶- به منظور کمک و حمایت از بخش غیردولتی، اتوبوسرانیها می توانند با تصویب هیئت مدیره تخفیفات ویژه در ارائه خدمات تعمیر و نگهداری و سایر خدمات احتمالی و یا تسهیلات پرداخت اقساطی هزینه های تعمیر و نگهداری پیش بینی شده در این ماده لحاظ نمایند.

تبصره ۷- بهره برداران بخش خصوصی براساس اعلام اتوبوسرانیها به منظور نگهداری بهینه اتوبوسها، موظف به اجرای طرح مراقبت وضعیت ماشین آلات (CM) از طریق آنالیز روغن هستند.

تبصره ۸- اتوبوسرانیها موظف به همکاری کامل با بازرسان مراقبت وضعیت و کنترل و سرویس و نگهداری و عملکرد دستگاه و مدیریت CM هستند.

ماده ۲۰- چنانچه براساس سیاستهای دولت موضوع تغییر سوخت اتوبوسهای واگذاری به بخش خصوصی از دیزل به گاز طبیعی فشرده (CNG) الزامی گردد، اتوبوسرانی از محل اعتباراتی که در اختیارش قرار می گیرد، بدون دریافت هرگونه وجهی از بهره بردار باید نسبت به تغییر سوخت مصرفی اتوبوسهای واگذاری اقدام نماید.

در غیر مواقع الزام و در صورت درخواست تغییر اختیاری تغییر سوخت اتوبوس توسط بهره بردار، می تواند با اخذ موافقت اتوبوسرانی به این امر مبادرت ورزد در این صورت کلیه هزینه های مربوط به عهده بهره بردار می باشد.

فصل چهارم - مقررات و شرایط عمومی اسقاط و منع تردد اتوبوس مورد استفاده بخش غیردولتی

ماده ۲۱- تردد اتوبوس با سن بیش از ۱۰ سال در شهرها تنها در صورت دریافت گواهی هر شش ماه یکبار معاینه فنی و گواهینامه با اعتبار شش ماهه مراقبت وضعیت (CM) ممکن بوده و در غیر اینصورت ممنوع خواهد بود.

ماده ۲۲- از ابتدای سال ۱۳۸۶ تردد اتوبوس فرسوده، براساس تعریف قانونی آن، به هر شکلی و از هر نوعی در شهرها ممنوع خواهد بود.

ماده ۲۳- ارائه هر گونه خدمات با اتوبوس، میدی باس و مینی بوس در شهرها باید تحت نظارت اتوبوسرانی و پس از ارائه گواهی معاینه فنی معتبر ممکن خواهد بود.

ماده ۲۴- اتوبوسهای تحویل شده از سوی کمیته فنی تحویل در هر بار بازرسی کمیته فنی عملیاتی باید علاوه بر کارکرد منظم موتور و اجزای انتقال قدرت، سلامت کارکرد تجهیزات جانبی شامل سامانه موقعیت مکانی (GPS)، دوچرخه بر (Rack)، کولر، بخاری، تابلوی متغیر (LED)، بلندگو و اعلام مسیر توسط آن (و سامانه ویژه معلولان و سامانه جمع آوری الکترونیکی بلیت و در صورت وجود)، کنترل شود و گواهی سلامت اتوبوس به علاوه گواهی مراقبت وضعیت و گواهی معاینه فنی هر شش ماه صادر گردد.

ماده ۲۵- اتوبوسرانی ها در صورت اختصاص میدی باس و مینی بوس از وزارت کشور برای آنها ملزم به رعایت مفاد این دستورالعمل در واگذاری ناوگان به متقاضیان بخش غیردولتی می باشند.

ماده ۲۶- قراردادهای تیپ واگذاری اتوبوس و میدی باس و بهره برداری از خطوط از ضمامم لاینفک این دستورالعمل می باشد.

دستورالعمل نحوه تأمین و واگذاری مینی بوس توسط وزارت کشور به بخش غیردولتی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- برخی عبارات که در این دستورالعمل به اختصار به کار می روند در ذیل تعریف شده است:

سازمان : سازمان شهرداری ها و دهیاریهای کشور.

اتوبوسرانی : سازمان های با اساسنامه مصوب، زیر نظر شهرداری شهرها می باشد که مسئولیت هدایت، نظارت و

کنترل ارائه خدمات حمل و نقل عمومی توسط ناوگان اتوبوسرانی در شهرها را برعهده دارند.

بانک عامل : شخص حقوقی که مسئولیت پرداخت تسهیلات و اخذ اقساط را بر عهده دارد.
بخش غیردولتی : شخص حقوقی یا حقیقی می باشد که زیر نظر سازمانهای اتوبوسرانی و یا رأساً نسبت به ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر در شهرها اقدام می نمایند.

کمیته های فنی : کمیته های فنی در سازمان تشکیل شده و وظایف سه گانه الف) سفارش دهی ب) تحویل و ج) نظارت و پایش . عملیات بهره برداری را بر عهده دارند. جزئیات کمیته ها و وظایف ایشان در «دستور العمل نحوه واگذاری و بهره برداری اتوبوس از وزارت کشور به اتوبوسرانی ها» آمده است.

فصل دوم - کلیات

ماده ۲- مینی بوس های مورد نظر این دستورالعمل براساس توافق بین سازمان و کارخانجات خودروساز به متقاضیان واجد شرایط واگذار می گردد.

تبصره ۱- نحوه توزیع مینی بوس موضوع این دستورالعمل براساس درخواست متقاضیان حقوقی و حقیقی و اعلام شهرداریها و اتوبوسرانی ، توسط سازمان تعیین شده و متقاضیان به بانک عامل و کارخانجات طرف قرارداد معرفی می گردند.

تبصره ۲- واگذاری مینی بوس های ممنوع این دستورالعمل با اولویت گازسوز یا دوگانه سوز می باشند، در صورت عدم تولید مینی بوس گازسوز یا دوگانه سوز توسط کارخانجات داخلی، مینی بوس های یاد شده به صورت دیزلی واگذار می گردد.

فصل سوم - تأمین مینی بوس

ماده ۳- فهرست متقاضیان مینی بوس توسط شهرداری و یا اتوبوسرانی به سازمان اعلام شده و سازمان براساس تبصره ۱۳ قانون بودجه و آیین نامه اجرایی آن، ضمن هماهنگی لازم با کارخانه های خودروسازی برای تأمین ناوگان موردنظر متقاضیان واجد شرایط را به بانک عامل و کارخانه های طرف قرارداد معرفی می نماید.

تبصره ۱- سازمان براساس قرارداد منعقد شده با بانک عامل ، به ازای هر دستگاه مینی بوس ، مکلف به تأمین ۸۰ میلیون ریال تسهیلات برای متقاضیان می باشد که دوره بازپرداخت آن ۷ ساله بوده و ۸٪ سود تسهیلات توسط وزارت کشور در اختیار بانک عامل قرار می گیرد.

تبصره ۲ - براساس توافق صورت گرفته با بانک عامل، بانک عامل موظف است علاوه بر تسهیلات موضوع تبصره ۱ این ماده به منظور تسهیل امکان خرید مینی بوس، به ازای هر دستگاه مینی بوس به متقاضیان ۱۰۰ میلیون ریال تسهیلات با سود ۱۴ درصد اعطا نماید.

تبصره ۳- متقاضیان خرید مینی بوس در صورت از رده خارج نمودن هر دستگاه مینی بوس فرسوده، براساس تصویب نامه شماره ۴۷۸۴۳/ت/۳۰۵۸۹ مورخ ۱۳۸۳/۸/۲۶ هیأت محترم وزیران، از ۳۰ میلیون ریال تخفیف در قیمت مینی بوس به عنوان کمک بلاعوض بهره مند می گردد.

تبصره ۴- خارج از رده نمودن مینی بوس های فرسوده منوط به تأیید کمیته فنی عملیاتی و ارائه گواهی اسقاط توسط راهنمایی و رانندگی شهر موردنظر می باشد.

فصل چهارم- بهره برداری مینی بوس:

ماده ۴- مسئولیت ارائه خدمات حمل و نقل عمومی به شهروندان توسط کلیه ناوگان حمل و نقل عمومی اعم از اتوبوس و مینی بوس، بر عهده اتوبوسرانی ها می باشد و سازمانهای اتوبوسرانی موظفند با توجه به وضعیت شهرها نسبت به برنامه ریزی بهره برداری و فعالیت ناوگان مینی بوس تحت نظارت در شهرها در ارائه خدمات بهینه به شهروندان نظارت نمایند.

تبصره ۱- با توجه به ضرورت اصلاح ساختار سامانه های حمل و نقل عمومی توسط شهرداری ها با همکاری شورای اسلامی شهرها، اتوبوسرانی ها موظفند نسبت به اصلاح نحوه قیمت گذاری خدمات حمل و نقل عمومی با مینی بوس، میدی باس و اتوبوس براساس دستورالعمل ابلاغی وزارت کشور و با اخذ مصوبه شورای اسلامی شهرها اقدام نمایند.

تبصره ۲- هزینه های بهره برداری اعم از مالیات، بیمه و عوارض سالیانه و هزینه های مربوط به ثبت اسناد برای متقاضیان دریافت مینی بوس اعم از حقوقی و حقیقی، یا بهره برداری از خطوط بر عهده متقاضی یا بهره بردار می باشد.

تبصره ۳- چنانچه دولت در بودجه های سنواتی و یا وزارت کشور، سازمان یا اتحادیه تمهیداتی برای مالیات، بیمه شخص ثالث، عوارض و سایر هزینه های بهره برداری پیش بینی و عملیاتی نماید، اتوبوسرانی ها مکلف هستند تمهیدات مربوطه را برای ناوگان مینی بوس تحت نظارت اتوبوسرانی فراهم و ارائه نمایند.

فصل پنجم - تعهد خدمات و تأمین قطعات و تعمیر و نگهداری مینی بوس:

ماده ۵- وزارت کشور در تفاهم نامه با کارخانجات طرف قرارداد برای تأمین مینی بوس، شرایطی فراهم نماید تا کارخانجات طرف قرارداد در طول حداقل ۲ سال دوران ضمانت و ۱۵ سال خدمات پس از فروش نسبت به تأمین قطعات و لوازم یدکی مورد نیاز مینی بوسها متعهد گردند.

ماده ۶- اتوبوسرانی موظف است همکاریهای لازم را با کمیته فنی عملیاتی که به منظور بازرسی عملکرد مینی بوسها و بررسی چگونگی تعمیرات و نحوه سرویس و نگهداری علت توقف و تحت تعمیر بودن آنها و نحوه اجرای طرح مراقبت وضعیت CM دستگاههای مراجعه می نمایند به عمل آورد.

ماده ۷- اتوبوسرانی ها موظفند همکاری لازم را با کمیته فنی عملیاتی که به منظور بازرسی عملکرد مینی بوسها و بررسی چگونگی تعمیرات و نحوه سرویس و نگهداری و علت توقف و تحت تعمیر بودن آنها و نحوه اجرای طرح مراقبت وضعیت (CM) دستگاهها مراجعه می نمایند ، به عمل آورد.

دستورالعمل نحوه واگذاری اتوبوس از وزارت کشور به اتوبوسرانی شهرها و بهره برداری آن

فصل اول - تعاریف:

ماده ۱- برخی عبارات که در این دستورالعمل به اختصار به کار می روند در ذیل تعریف شده است:

شورایعالی : شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور.

سازمان : سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور.

همتا : شورای هماهنگی ترافیک استان.

اتوبوسرانی : سازمان ها و شرکتهای اتوبوسرانی شهری و حومه ای با اساسنامه مصوب، زیر نظر شهرداری شهرها می باشد که مسئولیت هدایت، نظارت و کنترل ارائه خدمات حمل و نقل عمومی توسط ناوگان اتوبوسرانی در شهرها را بر عهده دارند.

اتحادیه: اتحادیه اتوبوسرانی های شهری کشور.

کمیته های فنی : کمیته های فنی در سازمان تشکیل شده و وظایف سه گانه الف (سفارش دهی ، ب) تحویل و تحویل، ج) نظارت و پایش عملیات بهره برداری را بر عهده دارد، اعضای کمیته های یادشده توسط رئیس سازمان منصوب می گردد.

کمیته فنی سفارش: اعضای کمیته فنی شامل ۵ نفر متخصص بخش حمل و نقل و اتوبوسرانی بوده و وظایف ذیل را بر عهده دارد:

الف) تدوین مشخصات فنی اتوبوسها و مینی بوسهای موردنیاز که توسط کمیته فنی عملیاتی ارائه می گردد.

ب) نظارت بر روند مناقصه و خرید و تحویل اتوبوس از کارخانجات طرف قرارداد.

کمیته فنی تحویل: اعضای کمیته فنی تحویل شامل ۵ نفر کارشناس ماشین آلات و موظف به انجام وظایف ذیل هستند:

الف) حضور در کارخانه سازنده ماشین آلات مورد قرارداد و تحویل گرفتن ماشین آلات براساس مشخصات فنی مندرج در قرارداد.

ب) تحویل دادن ماشین آلات به نمایندگان اتوبوسرانی های سراسر کشور براساس لیست توزیع ابلاغی وزارت کشور.

ج) انتقال نظرات دریافتی از کمیته فنی عملیاتی در خصوص عملکرد و نقاط ضعف ماشین آلات به کارخانجات سازنده و نظارت بر اصلاح عیوب مزبور.

کمیته فنی عملیاتی: اعضای کمیته در وزارت کشور حداقل ۵ نفر کارشناس مجرب ماشین آلات با شرح وظایف ذیل هستند:

الف) بررسی و اعلام مشخصات فنی ماشین آلات موردنیاز به کمیته فنی سفارشها براساس آخرین استانداردهای متناسب با شرایط کشور و فن آوری روز.

ب) ارائه گزارش در خصوص نقاط ضعف ماشین آلات به کمیته فنی تحویل، به منظور اصلاح و برطرف نمودن معایب.

ج) مراجعه به اتوبوسرانی ها به منظور بررسی عملکرد آنها در خصوص موارد ذیل و گزارش آن به سازمان:

۱- نحوه سرویس و نگهداری اتوبوسها.

۲- نحوه بهره برداری و کارکرد اتوبوسها.

۳- بازدید از اتوبوسهای متوقف و تحت تعمیر و بررسی علت توقف یا تعمیر.

۴- نحوه اجرای طرح مراقبت وضعیت (CM)

بخش غیر دولتی: اشخاص حقوقی یا حقیقی می باشد که براساس آیین نامه مربوط زیرنظر اتوبوسرانی نسبت به ارائه خدمات حمل و نقل مسافر در شهرها و حومه آنها اقدام می نمایند.

تبصره: در هر یک از استانداردها یک نفر کارشناس مجرب در ماشین آلات به عنوان نماینده شورای همتا مسئول طرح بهره برداری و نگهداری بهینه سامانه اتوبوسرانی تعیین می گردد.

فصل دوم - کلیات:

ماده ۲- خرید اتوبوس مورد نیاز اتوبوسرانی توسط سازمان و براساس مشخصات فنی ارائه شده توسط کمیته فنی عملیاتی صورت می پذیرد.

تبصره ۱- کمیته فنی عملیاتی تعیین مشخصات فنی اتوبوسها، و کمیته فنی تحویل نظارت بر روند تحویل آنها از کارخانه به لحاظ انطباق اتوبوسهای تحویلی با مشخصات فنی ابلاغی را بر عهده دارند.

تبصره ۲- به منظور فراهم نمودن امکان پشتیبانی اتوبوسرانی ها از لحاظ آموزش فنی و نیز تأمین قطعات و لوازم یدکی، سازمان موظف است در قراردادهای منعقد با کارخانجات خودروساز از محل ۱٪ سهم آموزش پیش بینی در قراردادها نسبت به موارد ذیل اقدام نماید:

الف) آموزش کارکنان فنی، معاونان و مدیران اتوبوسرانی با حضور اساتید مجرب داخلی و خارجی.

ب) تشکیل بانک قطعات و لوازم یدکی پرمصرف اتوبوسها.

ماده ۳- تعیین نوع خودرو موردنیاز اتوبوسرانی ها اعم از دیزلی یا گاز طبیعی سوز، اتوبوس، مدی بوس و مینی بوس، بر حسب وضعیت شهرها و نحوه توزیع آن توسط وزارت کشور با همکاری اتحادیه تهیه و اعلام می گردد. تبصره - توزیع اتوبوس گاز طبیعی سوز براساس ماده ۶۲ قانون برنامه چهارم توسعه در ۸ شهر دارای هوای آلوده صورت می پذیرد. چنانچه در سایر شهرها امکان بهره برداری از جایگاههای سوخت (CNG) برای اتوبوسها فراهم گردد، اتوبوس گاز طبیعی سوز به آنها نیز تحویل خواهد گردید.

ماده ۴- وزارت کشور ناظر بر عملکرد اتوبوسرانی ها بوده و اتوبوسرانی ها موظفند ضمن رعایت کلیه آیین نامه ها، بخشنامه ها و دستورالعمل های مرتبط ابلاغی وزارت کشور، گزارش ۶ ماهه از عملکرد اتوبوسرانی در بخش های مختلف اعم از تحویل اتوبوس، برنامه ریزی، بهره برداری، تعمیر و نگهداری و عملکرد بخش غیردولتی تهیه و به وزارت کشور ارائه نمایند.

ماده ۵- بخش غیردولتی که براساس آیین نامه مربوطه تحت نظارت اتوبوسرانی، نسبت به ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر در شهرها اقدام می نماید، مشمول کلیه ضوابط و خدمات مندرج در این آیین نامه برای ناوگان می گردد.

تبصره - سازندگان اتوبوس موظفند تحت نظر وزارت کشور حداقل به تعداد دو برابر تعداد اتوبوس خریداری شده توسط وزارت کشور، رانندگان و سرویس کاران مربوطه معرفی شده را آموزش دهند و در صورت موفقیت آموزش دیدگان، گواهی آموزش و تأیید صلاحیت رانندگی با اتوبوس موردنظر را صادر نمایند و این موضوع جزو لاینفک قرارداد است. کمیته فنی تحویل، بر روند آموزش و تحویل اتوبوس به رانندگان آموزش دیده موردنظر نظارت کرده و تخلفها را به سازمان گزارش خواهد نمود. بدیهی است اتوبوسرانی فقط توسط افرادآموزش دیده و دارای صلاحیت مذکور، می توانند اتوبوس را تحویل بگیرد.

فصل سوم - تأمین اتوبوس اتوبوسرانی های شهری کشور:

ماده ۶- سازمان براساس اعتبارات تخصیصی در بودجه سنواتی کل کشور برای توسعه ناوگان اتوبوسرانی شهرها موظف به خرید و تخصیص اتوبوس برای اتوبوسرانی ها می باشد.

تبصره ۱- اتوبوسرانی ها موظف به رعایت ضوابط و مقررات ابلاغی وزارت کشور در ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافر به شهروندان توسط ناوگان ملکی و خصوصی اتوبوسرانی می باشند.

تبصره ۲- اتوبوسرانیها برای تحویل اتوبوس های واگذاری موظف به پرداخت سهم شهرداری از قیمت اتوبوس که براساس تصویب نامه مربوطه به وزارت کشور ابلاغ می شود، می باشد. (میزان آن در سال ۱۳۸۵ براساس مصوبه مربوطه ۱۷/۵٪ قیمت اتوبوس تعیین گردیده است) که در وجه سازمان پرداخت می گردد.

تبصره ۳- اتوبوسرانی ها موظف به بهره برداری حداقل به مدت ۱۰ سال از اتوبوس های تخصیص یافته به آنها می باشد وضعیت بهره برداری از اتوبوس ها پس از ۱۰ سال استفاده از آنها منوط به تأیید امکان بهره برداری از اتوبوسهای یاد شده توسط کمیته فنی عملیاتی می باشد.

تبصره ۴- از رده خارج نمودن اتوبوسهای فرسوده منوط به تأیید عدم امکان بهره برداری از اتوبوسهای یاد شده توسط کمیته فنی عملیاتی و رعایت ضوابط و دستورالعملهای از رده خارج نمودن اتوبوسهای فرسوده می باشد.

ماده ۷- در صورت تأیید عدم امکان بهره برداری از اتوبوس به دلیل فرسوده بودن (ملکی و خصوصی) به ازای هر سه دستگاه اتوبوس فرسوده که از رده خارج می گردد یک دستگاه اتوبوس نو توسط سازمان بودن اخذ وجه جایگزین می گردد.

تبصره - از رده خارج نمودن اتوبوس فرسوده منوط به ارائه گواهی اسقاط توسط راهنمایی و رانندگی شهر ذیربط می باشد.

فصل چهارم - بهره برداری اتوبوس توسط اتوبوسرانی ها:

ماده ۸- مسئولیت ارائه خدمات حمل و نقل عمومی به شهروندان توسط کلیه ناوگان اتوبوسرانی (خصوصی و ملکی) بر عهده اتوبوسرانی ها می باشد و سازمانهای اتوبوسرانی موظفند ضمن تأمین امکان بهره برداری ناوگان ملکی اتوبوسرانی، نظارت بر بهره برداری از ناوگان خصوصی را نیز بر عهده داشته باشند.

تبصره ۱- با توجه به ضرورت اصلاح ساختار سامانه های حمل و نقل عمومی توسط شهرداری ها با همکاری شورای اسلامی شهرها، اتوبوسرانی ها موظفند ضمن اجرا و رعایت تمهیدات ابلاغی وزارت کشور، نسبت به کاهش هزینه های جاری اتوبوسرانی ها، اصلاح نحوه قیمت گذاری خدمات حمل و نقل عمومی توسط اتوبوس براساس دستورالعمل ابلاغی وزارت کشور و اخذ مصوبه شورای اسلامی شهرها اقدام نمایند.

تبصره ۲- با توجه به بالا بودن هزینه بیمه شخص ثالث اتوبوس برای اتوبوسرانها، سازمان ضمن تأمین اعتبار مربوطه می بایست نسبت به تأسیس صندوق بیمه ناوگان حمل و نقل عمومی مسافر و یا پوشش بیمه لحظه ای نسبت به فراهم نمودن شرایط و تسهیل امکان بیمه شخص ثالث ناوگان حمل و نقل عمومی اقدام نماید. همچنین پیگیری لازم برای کاهش نرخ بیمه تأمین اجتماعی از ۳۴٪ به ۱۲٪ مطابق سایر شغلهای خدماتی انجام دهد.

تبصره ۳- سازمان موظف است همه امور مربوط به اعتبارات جاری و عمرانی اتوبوسرانها را تا حصول نتیجه نهایی و واریز وجه به حساب اتوبوسرانی در سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت امور اقتصاد و دارایی را پیگیری نماید.

ماده ۹- شهرداری شهرهای دارای سامانه اتوبوسرانی موظفند ضمن اجرای تمهیدات پیش بینی در آیین نامه اجرایی جز «۱» بند (ب) تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور نسبت به انجام اقدامات ذیل با هماهنگی وزارت کشور

و براساس شرح خدمات مصوب شورای عالی و حتی الامکان توسط مشاورین و پیمانکاران ذیصلاح و یا مهندسین عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان (دارای تخصص ترافیک) انجام دهند و سازمان موظف به نظارت بر حسن اجرای آن می باشد:

- ۱- سازماندهی مناسب در ساختار نیروی انسانی در جهت کاهش هزینه های جاری و افزایش بهره وری.
- ۲- سازماندهی مناسب در ساختار تجهیزات و ناوگان اتوبوسرانی.
- ۳- برآوردن انتظارات مسافران و افزایش مطلوبیت استفاده از ناوگان حمل و نقل عمومی از نظر کمی و کیفی از قبیل:
 - بهبود شرایط داخلی و ظاهری ناوگان، بهبود نظم برنامه زمانی حرکت آنها، کاهش تأخیر و کاهش مدت زمان انتظار در ایستگاه با تنظیم بهینه سرفاصله زمانی، کاهش زمان دسترسی به ایستگاه اتوبوس از طریق دوچرخه سواری با ایجاد توقفگاه دوچرخه در ایستگاه و دوچرخه بر در جلو اتوبوس برای حمل و نقل ترکیبی، افزایش سرعت متوسط جابجایی با اتوبوس، استفاده از اتوبوس کم ارتفاع یا قابل استفاده معلولان و سایر روشهای نوین یا بهینه بهره برداری و در نتیجه افزایش حداقل ۲۰٪ تعداد مسافران با مدیریت مناسب.
- ۴- نصب ایستگاه و سرپناه مناسب و تابلوی استاندارد با اطلاعات لازم در ایستگاه و انتقال ایستگاه به پهلوگاه معابر.
- ۵- مدیریت تعمیرگاهی و کاهش میزان خرابی دستگاهها با کنترلهای منظم دوره ای.
- ۶- نصب تجهیزات رفاهی داخل اتوبوسها نظیر کولر، رادیو، تلویزیون و بلندگو و سامانه نمایشگر و اعلام صوتی ایستگاه و مسیر و رفع معایب رفاهی.
- ۷- فراهم نمودن شرایط لازم برای اجرای طرح مراقبت وضعیت ماشین آلات از طریق آنالیز روغن (CM).
- ۸- تعیین و تشکیل تیم فنی به منظور بازرسی و کنترل سرویس و نگهداری و تعمیر اتوبوسها و چگونگی اجرای طرح CM.
- ۹- تأمین فضای سرپوشیده به عنوان انبار فنی قطعات و رعایت شرایط کامل انبارداری.
- ۱۰- مطالعه و طراحی پارک سوارهای با ظرفیت ۳ تا ۱۰ مسیر اتوبوسرانی با خدمات و امکانات جانبی.
- ۱۱- ایجاد ایستگاه کنار توقفگاههای طبقاتی و سرویس منظم در مسیرهای عبوری از پارک سوارها و توقفگاههای عمومی.
- ۱۲- مطالعه، طراحی و احداث تعمیرگاه و توقفگاه استاندارد اتوبوس شهری با ظرفیت حداقل ۳۰۰ دستگاه با امکانات جانبی و تجهیزات کارگاهی لازم به ویژه جهت استفاده بخش غیردولتی.

۱۳- مطالعه امکان سنجی و اخذ مجوز تأسیس آموزشکده یا ایجاد رشته تحصیلی در هنرستان فنی یا کار و دانش به منظور جذب و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز اتوبوسرانی در مرکز استان.

۱۴- خرید، نصب و بهره برداری از سامانه کارت بلیت.

۱۵- تجهیز ایستگاههای اتوبوس به سامانه نمایشگر و اعلام صوتی ایستگاه و مسیر اتوبوس.

۱۶- مطالعه، طراحی و راه اندازی تعمیرگاه مخصوص اتوبوسهای گازسوز در شهرهای دارای گاز شهری.

۱۷- مجهز نمودن تعمیرگاه مرکزی اتوبوسرانی به ابزار و تجهیزات پیشرفته تعمیرگاهی بر حسب نوع اتوبوس به ویژه کامیونت برای تعمیرگاه سیار و امداد.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم برای عملیاتی نمودن نتایج مطالعات جامع، ساماندهی حمل و نقل و ترافیک شهری و سایر مطالعات موردی برای سامانه اتوبوسرانی را با همکاری شهرداری ها فراهم نماید.

تبصره ۱- شورای عالی موظف است حداکثر ۲ ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل شاخصهای ارزیابی کمی و کیفی اتوبوسرانیها تهیه و ابلاغ نماید.

تبصره ۲- سازمان موظف است از طریق پایش شاخصهای ابلاغی برای اتوبوسرانی ها، گزارشهای سه ماهه به وزارت کشور و ۶ ماهه به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نماید.

ماده ۱۱- ارزیابی مدیران اتوبوسرانی براساس عملکرد آنها و کارایی اتوبوسرانیها براساس این دستورالعمل و بهره وری اتوبوسرانی، توسط سازمان با اعزام کارشناسان متخصص و به صورت سرزده با اعطای امتیازات مثبت و منفی حمایتیهای لازم انجام خواهد شد.

فصل پنجم - تعمیر و نگهداری اتوبوس توسط اتوبوسرانی ها:

ماده ۱۲- به منظور استفاده بهینه از امکانات موجود، اتوبوسرانی ها موظفند شرایطی فراهم نمایند تا تعمیر و نگهداری اتوبوسها به گونه ای صورت گیرد تا امکان بهره برداری کامل از کل ناوگان اتوبوسرانی در شهرها در طول دوران بهره برداری ممکن باشد.

تبصره ۱- سازمان باید در قراردادهای منعقد با کارخانجات طرف قرارداد برای تأمین اتوبوس موردنیاز اتوبوسرانیها، شرایطی فراهم نماید تا کارخانجات طرف قرارداد در طول حداقل ۲ سال دوران ضمانت و ۱۵ سال خدمات پس از فروش، تأمین قطعات و لوازم یدکی مورد نیاز را تعهد نماید.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است سالانه اعتبار یارانه بلیت اتوبوسرانیها و خرید لوازم و قطعات یدکی اتوبوسرانیها در بودجه سنواتی پیشنهاد و پس از تخصیص بین اتوبوسرانیها توزیع نماید.

ماده ۱۳- باید تدابیر لازم به نحوی اتخاذ شود که برای هر شهر با توجه به شرایط اقلیمی، نشیب و فراز، شرایط تعمیر و نگهداری، با در نظر گرفتن قدرت و سرعت و امکانات جانبی لازم برای اتوبوسها، از تنوع در واگذاری اتوبوس جلوگیری گردد تا از مشکلات تأمین قطعات و تعمیر و نگهداری و انبارداری مضاعف پیشگیری شود.